

ПРАЦЯ

ОДИНОКА УКРАЇНЬСЬКА ЧАСОПИСЬ У БРАЗИЛІЇ
Виходить кожного четверга о 8-ій год. рано.

ВИДАЄ: ВИДАВНИЧА СПІЛКА.

„ПРАЦЯ“

Українемтій просвітно-економічній тижневник у Бразилії.

ПЕРЕДПЛАТА У БРАЗИЛІЇ:

Річно 8\$ піврічно 5\$
Для Галичини 72 кор.
Для України 36 руб.
Для п. Америки 2.50 дол.
Для Канади 2.50 дол.
Для Аргентини 6 пез.

„PRACIA“

Jornal semanal para os Ukrainos no Brazil.
Publica-se em Prudentopolis às Quintas Feiras.

Дрібні оголошення по 100 рс. від стиха. Більші по 200 рс. За всякі оголошення платить ся з гори.

PRACIA

Prudentopolis — Parana

Ми Українці до своєю
В нас є сила Козацька!

Не розлучать нас ні море,
Ні межі чужих країв. Гимн ам. Укр.

ПРЕДСТАВНИК У. Н. Р. СЕРЕД УКРАЇНЦІВ У ПРУДЕНТОПОЛІ.

Глибоко запишесь рік 1921 в серцях Українців Прудентопільських, бо вони перші і першого свого представника українського, мали щасте повитати і гостити.

Наш Достойний Гість прибув сюди тайно. Дня 13. січня блискавичною скоростію рознеслась вістка, що до Пруд. прибув якийсь п. Доктор, а до того і Українець. Наш Достойний Гість замешкав в монастири оо. Василіян т. є. в домі тих, котрі тільки труду понесли в праці між укр. народом в Бразилії.

Якраз сего дня товариство «Україна» устроювало представлення, що якраз дало нагоду Достойному нашому Гостю бачити в часті життя наших поселенців в Бразилії. Саля була майже битком набита, а молоді актори вивязались зі своїх роль як найгарнійше. По представленню окружили тамошні Українці свого довго бажаного гостя, та до пізної ночі розтягнулась щира, патріотична бесіда. Тоді, як раз мож було бачити на лиці кожного Українця, як справа нашої любої Вітчизни лежить кождому на серці.

На другий день т. є. 14. січня, зараз по Службі Божій відбулись збори в салі Народного Дому. На збори прибув увесь майже нарід, котрий був у церкві (а було його не мало, бо в день св. Василія припадає головний празник

уряду. Нарід слухав з найбільшою увагою. По півтора годинній бесіді нарід ставив ріжні запити а Вп. П. Др. Омелян охотно відповідав та обяснював.

На кінці Всч. о. Евстахій Турковид в імени Українців подякував Вп. Гостю за прибуте, труд, і народ — відспівавши «Ще не вмерла» — розійшовсь одушевлений домів.

* * *

Вп. П. Др. Омелян Козій родився в р. 1888, в селі Перетоках Сокальського повіту. Походить з укр. учительської сім'ї. По скінченню львівської української гімназії 1909 року записується на університет у Львові і від того часу зачинається его жива участь в політичній життю, і завзята праця на народній ниві. Спеціально багато сил і енергії покладає він над організацією свого рідного повіту — Сокальського. Закладає там багато читалень «Просвіти» аматорських кружків; підготовляючих курей до гімназії. В 1912 році, коли в повіті Гусятиньським нарід домагаючись рідної школи, оголошує бойкот польським школам, д. Козій з рамени Укр. Тов. Петагогічного виїздить туди і працює невтомимо на просвітній ниві. Не дивлячись на безнастанні переслідування панських властей, які зачали тягати його по судах і арештах за підбурювання народу і

ни для дальших студій і вертає саме назад початком великої війни до рідного села, де застає його війна. Вже пару днів по оголошенню війни займають російські війська Сокальський повіт і він відтятий від тодішнього укр. центра, не дивлячись на небезпеку бути арештованим російськими властями, працює дальше серед нашого народу в Галичині підчас російської окупації де всякі темні індивідуа і батюшки, злетілися мов ворони на жир з Росії.

Та вже по 3 місяцях д. Козія російські власти арештують і разом з иньшими Українцями вивозять в глибину Росії на заслання, де перебуває в тяжких обставинах аж до вибуху російської революції. По революції на заклик Українського Уряду до всіх Українців-Галичан приступити до праці, негайно виїздить з гуртком товаришів по заслання до Києва і береться до праці при українському правительстві — організує М-во внутрішних справ. По підписанню Берестейського миру коли Україна яко признана вже самостійна держава вступила в міжнародні зносини, д. Козій завдяки знанню кількох європейських мов а також політичних відносин на Україні по обох сторонах кордону, виїздить, яко оден із перших представників України за кордон, до Німеччини. На цій тяжкій відповідальній посаді працював д. Козій 2 роки: від 1. марця 1918 до марця 1920 року. Не дивлячись на внутрішні комплікації на Ук-

3) демократична форма правління.

Працюючи на тій платформі і не мішаючись в партійну борбу, яка так ослабила український нарід, придбав д. Козій чимало прихильників і приятелів для української справи серед чужинців. По підписанню польсько-петлюрівського договору, який віддає серце Української Землі, Галичину, під ненависне польське ярмо, д. Козій яко син Галицької Землі, протестує проти того ганебного акту і спішить до Галичини, щоби на місці зібрати матеріал і докази знуцання над українським народом. Матеріали ці друкує в заграничних газетах. Оминувши щасливо польського арешту виїздить з доручення Укр. Уряду до Скандинавії (Швеції і Норвегії) для організації там українського консуляту. По осьмимісячній успішній праці в скандинавських державах дістає нове доручення відвідати Українців в Бразилії і вести переговори з тутешнім правительством відносно утворення українського консуляту і дипломатичного представництва в Полудневій Америці.

Най знають всі, навіть наші вороги, що ми не належимо і не можемо належати до ляхського консуля. Є надія, що вкортці наше представництво, прибуде, а тоді ми станемо сильно з'єднані під нашим рядом.

Справа самостійности

ти життя наших поселенців в Бразилії. Саля була майже битком набита, а молоді актори вивязались зі своїх роль як найгарнійше. По представленню окружили тамошні Українці свого довго бажаного гостя, та до пізної ночі розтягнулась щира, патріотична бесіда. Тоді, як раз було бачити на лиці кожного Українця, як справа нашої любові Вітчизни лежить кожному на серці.

На другий день т. е. 14. січня, зараз по Службі Божій відбулись збори в салі Народного Дому. На збори прибув увесь майже наряд, котрий був у церкві (а було його не мало, бо в день св. Василя припадає головний празник в оселі прудентопільській). Серед найбільшої тиші Всч. о. Естахій Турковид представив народови Вп. П. Д-ра Омеляна Козія.

На вступі Вп. Гість пожелав Українцям щасливого Нового Року, передав привіт від уряду Української Народної Ради. Відтак приступним, милим словом розповів весь хід і працю нашого

етсья его жива участь в політичній життю, і завзята праця на народній ниві. Спеціально багато сил і енергії покладає він над організації свого рідного повіту — Сокальського. Закладає там багато читалень «Просвіти» аматорських кружків; підготовляючих курсів до гімназії. В 1912 році, коли в повіті Гусятиньськім наряд домагаючись рідної школи, оголошує бойкот польським школам, д. Козій з рамени Укр. Тов. Педагогічного виїздить туди і працює невтомимо на просвітній ниві. Не дивлячись на безнастанні переслідування панських властей, які зачали тягати його по судах і арештах за підбурювання народу і організації шкільних справників, він видержує до кінця закладає багато укр. шкіл і підготовлює до укр. гімназії в Копичинцях 150 селянських синів. Рівночасно бере також живу участь в борбі за український університет у Львові, яка в 1911—1912 прибрала такі острі форми.

По скінченню прав в 1913 році виїздить на оден рік до Німеччи-

праці, негайно виїздить з Туркومتоваришів по заслання до Київ і береться до праці при українському правительстві — організує М-во внутрішніх справ. По підписанню Берестейського миру коли Україна яко признана вже самостійна держава вступила в міжнародні зносини, д. Козій завдяки знанню кількох європейських мов а також політичних відносин на Україні по обох сторонах кордону, виїздить, яко оден із перших представників України за кордон, до Німеччини. На цій тяжкій відповідальній посаді працював д. Козій 2 роки: від 1. марця 1918 до марця 1920 року. Не дивлячись на внутрішні комплікації на Україні і в Німеччині, часті зміни українських правительств, партійну борбу, д. Козій твердо і непохитно обстоює три основні тези української державности:

- 1) повна самостійність України;
- 2) злука всіх українських земель і в першу чергу освободження Галичини з під польського ярма;

ній праці в скадинавських державах дістає нове доручення віддати Українців в Бразилії і вести переговори з тутешнім правительством відносно утворення українського консуляту і дипломатичного представництва в Полудневій Америці.

Най знають всі, навіть наші вороги, що ми не належимо і не можемо належати до лядського конзуля. Є надія, що вкортці наше представництво, прибуде, а тоді ми станемо сильно з'єднані під нашим рядом.

Справа самостійности України і Сх. Галичини.

Пражська „Трібуна“ доносить з Женеви:

По предложенню бажань велико-української і східно-галицької делегації що до безусловної самостійности України і Східної Галичини, виринули між делегатами Союзу Народів два напрями. Більшість делегатів заняло рішуче ста-

З піднесеною до гори правицею, випроставшись увесь свій могутній зріст, це не був уже слабосиллий дідусь. Ні, він був втілена помста! Из ютей прискакали блискавці. Шрами, що ясно вкривали лице, не опоганювали виду, надаючи якоїсь суворово-воєцької краси. Він стояв наче величний, страшний дух сили гніву і кари.

»Оцею шаблею благословляю тебе на святе діло, останній із роду Наливайків! Віднині ти неспудей, а лицар і местник України! Хай імям своїм страшать гнобителі своїх дітей і внуків! Докінчи почате предками визволення України! Зганьблена чужинцями, вона знімає до тебе закрівавлені руки. Іди ратуй її!«

Микола стояв на вколішках без слів. Чув як наче грім котиться над його головою. Чув як його серце бється шалено як щось величне роспіра грудв. Устами доторкнувся до шаблі, освяченої кровю й благословенням батька і тремтлячими руками приєднав її до пояса.

Потім схопив батькову руку й прищав до неї з безмежною пошаною. І вчув як батькові уста діткнулися його палаючого чола довгим, довгим поцілунком.

Знову розітнувся звук дзвона. Батько здригнувся. Зусплям волі відірвався од сина — »Іди!.. ледві чути промовив і одвернувся; страйй воляка соромився батьківських сліз.

В. Злотопопець.

Син України.

ІСТОРИЧНА ПОВІСТЬ В ТРЬОХ ЧАСТИНАХ.

(Дальше).

Два дні після цього село мов не те стало. Замегушилося мов бджоли в улію.

Там громадою стоять парубки й ведуть якийсь наради. Там діди посідали під дзвіницею й розказують, як вони колись збиралися в похід. У кожній хаті гамір. Там сина вирияжають, там батька, там брата, там нареченого.

Нарешті прийшов день, якого молоді ніяк не могла діждатися — день відходу. Це була неділя. Ясне сонечко світило як ніколи. Коло церкви почали збиратися люде, хто в зброї, хто голіруч. Усе село кинуло хати і старенькі матері, і дівчата, і маленькі діти. Нині ж вони провожають борців за Україну і местників за тих безвинних, що погинули на палях, на льохах, на бусурменських галерах.

Сенце стояло вже досить високо, як розітнувся поважний, тремтливий звук дзвона. Сколихнулося село. Це був поклик, що час збиратися на останнє працання з борцями за Вітчизну.

Здрігнувся й старий сотник у своїй

світлиці. Упав на вколішки перед святою іконою й похилив сиву голову. Проміння сонця вдиралося вікном і освічувало його сиве волосся, мигтіло на пощерблених шаблюках, мушкетах та пістолях, що висіли на стінах. Сотник підвів очі до ікони Покрови й зі слезами в очах шепотів:

»О-Мати Божа! Ти бачиш, як катують наш люд: уже немає сили терпіти. Ти прости мені, що вміратиму на мягкому ложі, але рука вже не вдержить шаблюки. Та я посилаю за себе сина, останнього сина! Благаю Тебе, Свята Мати, дай йому сили докінчити святе діло, яке почали предки. Дай йому сили, щоб не зневірився його рука, щоб не став зрадником! — Тоді краще вбий мене громом, а його скарай першою ворожою кулею! Та Ти, Милостива, вернеш мені сина героєм. Верни, я Тебе благаю! Щоб прикрив твої старі очі на вічний сон. Благослови його, Свята Діво, на велике діло, на війну за самостійність, на бій за Україну!»

Звук дзвона почувся вдруге. Тремтливою рукою обтер старий сотник слези, зійняв шаблюку з стіни й пішов у другу світлицю, де ждав його вже Микола.

»Сину мій! — промовив сотник стиха — ти бачив і знаєш, що діється на Україні: одно страшне пекло. Зайда-чужинець вдерся в нашу землю. Стогне й

ридає Україна. Сором гнути шию! Сором ходити в ярмі по землі політій кровю славних предків, вкритій їх тисячолітніми могилами!«

Голос батькові вже не тремтів, але дзвенів як металевий. »Не раз ми піднимали повстання, — продовжував він. — Тисячі борців гинуло в боях за самостійність України! Твій праїд поліг у бою. Лядька твого Северина севели Ляхи в мідяному биці. Старший брат твій упав од московської кулі. Я сам двацять три роки був у походах. Не сподобив мене Господь упасти на полі слави: рани зробили гречкосієм. Така його воля та я тебе шлю, сину! Останнього з Наливайків.. Хай кров їх пролита запалить твоє серце. Пометись або згинь, як герой!.. Як вони!«

»А може як вернеш у славі, мене вже не буде на світі. Тоді сину лишаю тобі один заповіт: будь сином України. Для лакометства нещасного, проклятого панування, багато покинуло свій народ, і віру, і мову. Продали Україну за золото, як Юда продав Христа. Згадай Вишнівцевських Острожеських і інших... І як би я знав що за жінку візьмеш чужинку й приведе вона тобі на світ Ляха, Москавина чи Турчина, вбив би тебе оцею шаблюкою! Кров твоїх дідів і братів, кров нашого роду спала-б на голову твою й пометилася-б на твоїх дітах і внуках!«

новище про скоре вирішення справи України і Східної Галичини та взагалі всіх окраїнних держав б. російської держави. Проти цієї теденції виступила Франція, яка не хоче допустити щоби проблем Росії і Німеччини був тепер вирішений і відкладає ту справу аж до будучого засідання женеvської конференції.

Ідея одної неділимой Росії впала на яксьбито. В Союзі Женеvські делегати з початку пропонували, щоби Україна і всі окраїнні держави заключили з Росією компромісову федерацію або конфедерацію. Делегати цих земель відкинули цей плян і рішучо обстоювали за незалежність своїх земель. Комісія, що займається справами Сходу, приняла всі пропозиції української делегації. Не є одначе відоме, чи українська справа всіх окраїнних держав Росії буде порішена ще тепер, перед закінченням цієї конференції, чи аж на другій конференції.

В компетентних кругах Союзу Народів кажуть, що незалежність України буде фактично проголошена Союзом Народів і це під протекторатом одної з європейських держав.

Справа незалежності Східної Галичини буде вирішена ще тепер на цій конференції на користь галицьких Українців. Східна Галичина має бути під охороною одної зі сконсолідованих європейських держав що безпосередно з нею межує.

Українці в полоні.

Одним зі страхіть війни є полон. У сучасній «цивілізованій» суспільності до цієї степені притушилися почування людяности, що вона байдужо, а то й з радістю приглядається, як вулицями міст товпиться сотки й тисячі людей під острою сторожею, як цих людей замикається по тюрмах і таборах, як полонені з недостатком, голоду, холоду, серед наруги і боїв наставників, з туги за рідним краєм, за родиною і працею марно пропадають у неволі.

А ще більшим страхіттям для народу і його полонених є, коли нема свого апарату для видобуття цих людей з цієї повочасної неволі, коли навіть нема хочби менше більше означеного речинця чи і коли освободиться цих полонених. Це страхіття безречинцевої неволі лягло такою зморю над українськими полоненими.

війни. як і останньої польсько-російської війни. В дикій і безпорядочній спосіб переведено освободження з полону Українців в Італії і Сербії. Нема досі певности, чи всіх українських полонених в Сербії і Італії освободжено. Доходить до нас вістки, що також Франція держить у полоні цих Українців, яких свого часу вислала царська Росія на оборону Франції перед німецьким наїздом. В таборах для полонених у Чехії сидить кільканидцять тисяч Українців, які переступили чеську границю в 1919 р. перед наступом польських військ на Східну Галичину.

Але найбільш іще українських полонених є тепер в Польщі. В польських таборах полонених замкнені є Українці з часів галицько-українсько-польської війни, які літом цього року розоружено на українських степах, після їх переходу з большевицької сторони на бік польсько-української армії. Вкінці до цих всіх родів полонених прилучилися ці Українці яких в останньому часі розоружили польські війська над Збручем.

Сьогодні ніхто не може точно означити, кілько Українців і де мучиться у полоні. На всякий випадок сидить у полоні кількадесять, або кількисот тисяч Українців.

Ми вже на вступі згадали, що український народ не посідає одноцільного державного апарату, який мігби вимусити на ворогах і приятелях освободження з полону наших дітей. Нема на разі також даних, на основі яких можнаби означити, коли ці полони покінчатся і коли наші полонені будуть могли повернути до своїх домів і родин, до своєї праці.

Та мимо цих недотач свого організаційного апарату, ми не можемо байдужо приглядатися, як по різних таборах марнується непотрібно людське життя. „В д“

Вже не стає слів!

Дня 2. грудня рано ведено вулицями Львова арештанта, скованого босого, без плаща, а тільки в подертій блюзці та в подертих штанах. З усіх боків цього „убрання“ виглядало голе тіло.

Цей арештанта називається Василь Суховий, 25 літ, з села Беремяни, пов. Заліщики.

Його арештовано дня 1. мая 1920 за передержання якогось карабіну, та осаджено в військових арештах здерши з нього черевики та ліпший одяг.

І так на пів нагого та босого відправлено його до суду в Станиславові!

ношення тамтешніх жандармів до населення неможливе. Деколи на вулицю годі вийти, щоби не оминути стрічі з польським жандармом Чубатим, якому все одно, чи це мала дитина, чи 60-літний старець. Деколи за дурничку накидується і свою владу проявляє биттям невинних. Другі жандарми не кращі. Вони впадають до хат забирають що їм подобається. Селяне вже кілька разів ходили до староства з жалобами, та це їм нічого не помогло, бо навіть не хотіли з ними говорити тільки сміялися з них.

Недавно загостили до села якісь незнані люде, у військових мундурах і розпочали реквізицію збіжа. За збіже не платять і не кажуть, хто вони. Ніхто не стане в їх обороні, ніхто навіть не обізветься, бо кождий боїться, щоби часом не попало йому і не довелось попасти до тюрми, або діждатися биття. Взагалі часи, як за відомого Каньовського.

що діється по селах в дрогобиччині.

В Дрогобиччині стягнуто на черевики для війська з кождого села по 20 до 40 тисяч марок, а з Грушева 100 тисяч. Крім цього стягнуто датки на армії: з самої Мразниці 500.000 марок, а окремо величезний контингент збіжа. На село Добрівляни наложено 210 метрів збіжа, платячи за один метр 700 марок, коли в приватній торгівлі платиться що найменше 4.500 мп.

В Тустановичах, коло Дрогобича, арештовано о. Баківського Дмитра на донос громадського писаря Скшемена.

Справа Східної Галичини.

прилучення східної галичини до чехословащини.

Повновласники уряду Петрушевича, як представники Західної У.Н.Р., зложили Союзом Народів меморіал, в якому домагаються прилучення Східної Галичини до чехословацької республіки.

проект автономії для східної галичини.

Уряд Вітоса розглядає проект автономії для Східної Галичини. Основи цієї автономії мають бути дуже широкі.

канців; 3) станиславівське воевідство: 16 повітів і 1,500.000 населення; 4) тернопільське воевідство з 17 повітами і 1,500.000 населення.

Проти цього проекту виступили посла Стапінські і Морачевські, які доказували, що Східна Галичина це край, про який не можуть рішати самі тільки Поляки і що Українці та заграниця витягнуть з цього поділу небажані консеквенції. Вони заявили за відісланням справи до комісії. Внесенню послів Стапінського і Морачевського спротивилися вшехполяки: ксьондз Котуля, Дувановіч і Скарбек, який признав вправді, що ця справа дразнить антанту, але вважає, що тепер треба показатися рішучим, тим більше що в краю нема „українських агітаторів“, що перебувають на еміграції. Референт Кернік і міністр внутрішних справ зложили свої „заяви“ і в II. та III. читанню сойм ухвалив цей закон.

ВСЯЧИНА.

переговори українців з чеськими і польськими делегатами.

Українці домагаються незалежності Східної Галичини, а рівночасно переговорюють з заступниками чеської республіки в справі федерації. Польські делегати переговорюють знову з делегацією великої України (Шульгіном) і іменем варшавського уряду обіцяють українському урядови визначну поміч, коли уряд Петрушевича зрезигнує зі Східної Галичини.

здемобілізовані польські жовніри

уладили у Варшаві в неділю 5. грудня збори. Пришло до авантур з поліцією. Вічевики хотіли піти до сойму та поліція не пустила їх. Тільки депутація, яку пропущено, вручила віцепрем'єрови Дашиньському домагання здемобілізованих.

БЕСАРБІЯ ПРИЛУЧЕНА ДЕФІНІТИВНО ДО РУМУНІЙ.

Таку заяву зложив в своїй престольній промові в румунській камері король та переведення аграрної реформи і навязання дипломатичних взаємин не тільки з коаліцією, але й з ворогами.

відшкодування для італії.
„Messagero“ доносить, що Італія

Одним зі страхів війни є полон. У сучасній «цивілізованій» суспільності до цієї ступені притупилися почування людяності, що воєна байдужо, а то й з радістю приглядається, як вулицями міст товпиться сотки й тисячі людей під острою сторожею, як цих людей замикається по тюрмах і таборах, як полонені з нестач, голоду, холоду, серед наруги і боїв наставників, з туги за рідним краєм, за родиною і працею марно пропадають у неволі.

А ще більшим страхом для народу і його полонених є, коли нема свого апарату для видобуття цих людей з цієї новочасної неволі, коли навіть нема хочби менше більше означеного речинця чи і коли освободиться цих полонених. Це страхиття безречинцевої неволі лягло тяжкою зморою над українськими полоненими.

За час семилітньої війни сотки тисяч українських селян, робітників і трудової інтелігенції попало в полон чужих держав і народів. Вороги й приятелі забірали й заповнювали свої табори й тюрми українським народом. В Росії і на Сибірі мучать українські полонені зі світової війни й пізньої війни між Україною і Росією. В Німеччині ще дотепер по таборах сидять десятки тисяч полонених так зі світової

Вже не стає слів!

Дня 2. грудня рано ведено вулицями Львова арештанта, скованого босого, без плаща, а тільки в подертій блюзці та в подертих штанах. З усіх боків цього „убрання“ виглядало голе тіло.

Цей арештанта називається Василь Суховий, 25 літ, з села Берем'яни, пов. Заліщики.

Його арештовано дня 1. мая 1920 за передержання якогось карабіну, та осаджено в військових арештах здерши з нього черевики та ліпший одяг.

І так на пів нагого та босого відправлено його до суду в Станиславові!

Люде ставали по вулицях та гляділи на цього нещасливця, що трясся з зимна мов у прспасниці. Якись добрі люде дали йому вкінці кусник шматки та обв'язали його голі ноги, бо не могли дивитись на ті муки чоловіка.

Щоб світ знав як ляшня панує!

СЕЛО ЛЕТНЯ.

Село Летня в крайній нужді. Від-

Микола вийшов із кімнати. На очах йому блищали сльози. У другій кімнаті ждала мати. З іконою Чернігівської Божої Матері сиділа вона нерухомо й шепотіла молитву. Як тільки побачила сина з батьковою шаблею в руках, зрозуміла відразу, що вже все скінчено, що сповнилась остатня жертва. З виразом розпачливої покорки вдвлялася в очі сина й страшне ридання вирвалося з материнських грудей. Це останній син йде від неї на невідому долю...

Потім кинула, обняла його голову й мовчки почала притискати до себе.

»Благословіть мене мати! — сказав Микола крізь сльози. Мати ледві підвелася. Тремтячими руками піднесла свату ікону. Нею тричі перехрестила сина, одягла йому на шию й без сил схилилася на ослиці. Микола внаві навколівки, що ще раз припавши до маминих рук. А вона тремтіла на цілому тілі, шепочучи: »І ти йдеш... останній...

* * *

Церква була повнісінька. На цвинтарі хвилювало море голів. Діди, жінки, діти — всі в святкових убраннях. Спереду стояли; парубки в повній зброї.

Задзвонили дзвони. Притих гомін юрби. Навкруги стало тихо, тихо. Навіть малі діти, відчуваючи що твориться щось надзвичайне, не бігали і не пустували. Служба скінчилась. Із церкви вийшов

у золотих ризах сивий як голуб пан-отець. Перехрестив деревляним хрестом (золотого Ляхи відняли) народ і так промовив:

»Дорогі браття й сестри і ви, воїни-козаки!»

»Немає більшої любові, аще хто душу свою віддасть за друзі своя«, каже Святе Письмо. »Ви козаки, серцем зрозуміли ці слова. Ви зібралися на велике свято, для не одного останне свято. Чого шаблі в ваших руках? Чому очі ваші палають завзяттям? — Бо страшний суд прийшов на Україну! Чужинці опанували нашу землю! Віру нашу ганьблять,

тіло Христа топчуть ногами, церкви зачиняють, мову нашу нам заборають!»

»Немає сил довше терпіти! Немає сліз, бо висохли вже очі! Немає в грудях стогону: в них одна розятрена рана! Не плачте ж матері, не плачте сестри й сини батьки! Забудьте, що перед вами стоять ваші браття, чоловіки, сини й онуки! Це — лицарі, це — местники за ваші сльози й муки! Це — борці за відбудування Української держави! Їх кличе голос предків: Володимира Великого, Святослава Хороброго, Ігоря, Романа, Сагайдачного, Трясила, Наливайка!»

»Їх кличе голос матері-Січч: Прийдіть до мене всі ті, хто прагне порвати ярмо чужинців, і я заставляю вас! Прийдіть до мене всі скривджені ворогом, і я пом-

Скішемена.

Справа Східної Галичини.

прилучення східної галичини до чехословащини.

Повновласники уряду Петрушевича, як представники Західної У.Н.Р., зложили Союзом Народів меморіал, в якому домагаються прилучення Східної Галичини до чехословацької республіки.

проект автономії для східної галичини.

Уряд Вітоса розглядає проект автономії для Східної Галичини. Основи цієї автономії мають бути дуже широкі.

поділ галичини на воєводства.

На засіданні варшавського союму 3. грудня ц. р. рішено поділити Галичину на 4 воєводства. Реферував цю справу посол Кернік з групи премера Вітоса, який предложив такий поділ; 1) воєводство Краків: 24 повітів і більш чим 2 мільйони населення; 2) львівське воєводство: 28 повітів і 2,800.000 меш-

уладили у Варшаві в неділю 5. грудня збори. Прийшло до авантур з поліцією. Вічевики хотіли піти до союму та поліція не пустила їх. Тільки депутація, яку пропущено, вручила віцепрем'єрови Дашиньському домагання здемобілізованих.

БЕСАРАБІЯ ПРИЛУЧЕНА ДЕФІНІТИВНО ДО РУМУНІЙ.

Таку заяву зложив в своїй престольній промові в румунській камері король та переведення аграрної реформи і нав'язання дипломатичних взаємин не тільки з коаліцією, але й з ворогами.

відшкодування для ІТАЛІЙ.

»Messagero« доносить, що Італія зажадала від Німеччини і Австрії воєнного відшкодування в сумі 4 і пів мільярда франків.

ЛЬОЙД ДЖОРДЖ ПРО МИР.

В перших днях листопада деякі впливові особи мали довше побачення з Льюїс Джорджем. Говорили про майбутність миру. Льюїс Джордж сказав тоді таке: Всі його і загалом англійського уряду зусил

ся за вас! — Ви, козаки, вчули цей голос. Ідіть же на ворога! Кожна шабля кінчається хрестом: з хрестом з хрестом ідете на нього, і ніяка сила ворожа не встоїть проти вас!»

»Бачу — (і тут голос пан-отця набрав якогось пророчого натхнення), падає лютий ворог од ваших шабель! Видиться мені: жене Україна зайд із своєї землі! Ідіть же і знайте: зброя ваша та пролита кров відбудують Українську державу!»

З піднесеним у правиці хрестом стояв він наче апостол. Очі горіли завзяттям. Вилко було, що рука в якій мигтів хрест держала колієць шаблюку.

»Простягніть свої шаблі« владно промовив він.

І в цю хвилину забряжчала зброя. Здрігнулася велика громада. Мороз пробіг усім по тілі. А краплі свяченої води спалися на блискучі заліза й похилені голви козаків.

Раптом розігнаний звук дзвона. Ціла громада впала на коліна.

Посвячення зброї скінчилась. А священник іще стояв нерухомо, простягнувши над воєнками руки, благословляючи їх у далеку, далеку дорогу.

ЧАСТЬ ПЕРША.

В боротьбі з невольництвом.

Тихо-тихо шили чайки. Здавалося, що це не люде члвуть але мовчазні ті-

ні. Микола схилився на гребку дивився в далечинь.

І йому згадалися останні літа. Як виряжав його батько на Січ, перший бій за визволення, як покотом клалися голови Ляхів і як він знеможений упав на лядські трупи, а кров лилася струмочком із рубаної рани. Це перша кров за визволення Вітчизни. А потім безупинні бої в степах із Татарвою, морські походи... »Три роки, мпнуло в походах!« — прошепотів Микола — »іне стямився навіть«.

Світло, що ледві-ледві мигтіло в далині, почало блимати щораз ясніше. Гавкани собак ставало щораз голоснішим. Здалека було вже видно, як чорніли ніби в мряці бапти твердині. Серце забилося в Миколи. На чайках було тихо, тихо. Чутно було як у кожного знімаються і спадають груди.

Микола стояв непорушно. Думка за думкою гналась як бістрі Дніпрові хвилі. Перед ним, ген там в далечині, мов скеля знімався Кізікірмань. — »Як перший ливень засніває, проливати маємо повз фортецю«, згадав він зненацька наказ кошового. А там, а там уже далі море, широке, бурхливе Козацьке море!

(Дальше буде).

Кожний свідомий і патріотичний Українець повинен чимсь прислужитись своїй рідній справі; в якій спосіб маєте се зробити, довідаєтеся коли захищете собі одиноку укр. часопись в Бразилі — ПРАЦЮ.

ля спрямовані на те, щоби мир в Європі був по змозі як найскорше встановлений. Та в тому напрямі він стрічає три перешкоди. Перша — це большевики і їхні методи, що підривають всяке довіря до них; друга — це Польща, яка по його словам „стала невиносима“ ізза своїх територіяльних претенсій, і врешті третя перешкода — Франція з її безпощадною політикою знищення Німеччини. Льюїс Джордж висловився що такою політикою Франція і самій собі не допомагає а навпаки загрожує як своєму зокрема становищу, так і цілому миру в Європі. Англія через те бачить себе відокремленою і тому приневолена шукати деінде союзників, не оглядаючися на позицію Франції та її заходи.

ПЕРЕМИР'Я НА ЛИТОВСЬКОМУ ФРОНТІ.

Між Литвою і Желіговским підписано перемир'я, після чого воєнна акція устала.

ДО АМЕРИКИ ПРИБУЛА ВДОВА ПО МАКС СВІНЕЮ.

Пані Моріель Макс Свіней, вдова по помершій від голодівки мейорони ірландського міста Корку, приїхала до Нью Йорку в 4. грудня кораблем „Селтин“.

Американські Айриші і їх прихильники, які утворили були вже перед тим окремих комітет для привитання вдови, зібралися тисячами перед корабельними доками. Звідки відпровалили достойну паню до її хвилевого мешкання в готелю Ст. Режі. Пані Макс Свіні стане мабуть перед комісією Конгресу на переслухання в справі Ірландії.

БАРНЕС ДАЛЬШЕ ПРОТЕСТУЄ ПРОТИ ПОПІРАННЯ ПОЛЬЩІ.

Підчас засідання представник англійських робітників Джордж Барнес поновно підніс свій протест тому, що Ліга не пробувала здержати війну Польщі проти Росії. Ігнац Падеревський остеріг, що на випадок, коли би війна повторилася, „Польща ніколи не прийме умов, незгідних з її народним гонором“.

Польські влади проганяють жидівських біженців з України.

З галицької границі приходять знова прикрі вісти. Тисячі Жидів, які втікали перед погромами з України до Галичини, не можуть найти пристановища. Вони поселилися в таборах.

ська 15 гармат, 150 скорострільів, 5 панцирних поїздів і 3 табори.

ЗА ЗІРВАНЕ ДИПЛОМАТИЧНИХ ЗНОСИН З ВАТИКАНОМ.

Вроцлавський єпископ Вертрам оголосив письмо до горішношлеських священників, наказуючи їм брати участь у плебісцитовій акції. В звязи з цим послаи П.П.С. поставили у варшавському соймі внесок з домаганням зірвати дипломатичні взаєми з Ватиканом, відкликати посла при Ватикані і вручити документи на виїзд нунцієви Ратті.

Маєш католикуф польських!!!

Найновіші вісти.

В Ірландії революція збільшуєсь з кожним днем. Сей нарід щось подібно борєсь з Англіяцями за свою свободу, як нарід український з Польщею у Сх. Галичині.

В Лондоні послідними часами починають замикати фабрики великі.

В Франції зарівно показуєсь не дуже добре. Хто зна чи большевики там не загостять,

Польща і Австрія заключила договір гандлевий.

З Риги пишуть, що Білорусь стає частиною Росії.

Ляцькій воевода Желіговський подавсь до димісії, ніби так пишуть, а правду сказати, що певно з Вільна вже нагнали.

З Бразилії.

Представник У.Н.Р. Вп. п. Др. Омелян Козій перебув в Прудентополи від дня 13. січня до 24. с. м. Бачим, що наш український Ряд відніс ся не до Ради якоїсь шумно названої в Бразилії, але до сих, котрі працюють щиро над народом, Нарід горнувся, питав про різні справи, та околиці. Вп. П. Представникови було мило і побачити сей нарід, котрий так живо інтересуєсь своєю вітчизною. Дня 23. с. м. Українці устроїли вечерок в честь Достойного Гостя. Вступне слово виголосили Всч. о. Януарій а спів і різні деклямації вийшли без всякого закиду.

Дня 24. с. м. Вп. П. Ом. Козій

колись не жалувались діти на батьків, що школи їм відмовили. Тому вписуйте і шліть до школи.

Перед Різдом вернув Всч. о. Януарій зі своєї півторатижневої подорожі в ліса. Був за Гервалзіньом у л. Степана Красовського, свідомого Українця, який судьбою загнаний в ліса осів за рікою Сан Франціско і там загосподарювався на 1.150 алькерах землі. Сусідує з Буграми освоєними, які працюють в него наймаючись передовсім в часі фойсованя. Одного вісімнадцятилітнього сироту (Бугра), якого прийняв до себе, охрестив при нагоді о. Януарій. Вертаючи від Красовського через Вікторину і Агва Боа задержався о. Януарій на Гервалю, де дав тридневну місцію для наших Українців. В гостиннім домі пана графа Рікарда Біскусія забавив пару днів, а звідтам через кольонію Сенатов Корєя вернув до Прудентополіс. За Гервалзіньом, недалеко Степана Красовського є ще багато доброї землі для поселенців, яку мож набути з приватних рук; є також великий шмат урядової землі, яка на жаль ше досі не вимірена.

Про сю подорож при нагоді буде обширнійший опис в часописі чи календарі, щоб мати образ з життя наших поселенців, як їм живеться далеко в лісах.

ДО ІНТЕРЕСОВАНИХ УКРАЇНСЬКИХ ГРОМАД І КООПЕРАТИВ У НАРАНІ.

По річнім обрахунку каразінської кооперативи чистий дохід виносить 2.264\$600. Гроші вложені до ведення кооперативи, виносили 2.925\$. Отже капітал майже подвоївся. Але сила не в тім, а ось в чім:

Кілько йшла кооператива, стілько була й шкільна наука в руху. А на обрахунковім зібранні винесено і ухвалено ось що:

Приймається до школи тільки дітей тих батьків, що є членами кооперативи і купують тільки в кооперативі. Хто стане купувати в приватних skleпах, дитина такого батька віддаляється зі школи.

Ану ви, панове, зумійте так цінити школу! Ухвала наша перейшла і ні одного голосу не було проти.

— Я, дідуся вчитись буду, — відповів йому Петрик. — Дома не встиг задала виробити.

— Ну коли так то йди вчесь, — говорив старий, відмикаючи двері до класи.

Витагнувши з торбинки задачник, Петрик наморщив лоба і почав вчитувати задачі та вираховувати їх на зшиткові.

Не встиг він скінчити всіх задач, як уже почали сходитися школярі і підняли, як звичайно такий гармідер, що Петрик мусів кинутти останню задачу не скінчену.

О десятій годині прийшла вчителька.

В середних рядах піднялась рука оченята Петрика стурбовано забігали і то дивились на вчительку, то спускались до долу.

Вчителька помітила підняту руку і зацутала:

— Що тобі, Петрику?

Схвильовано, тремтячим голосом Петрик заговорив:

— Я, Маріє Костянтинівно, вчора боявся признатись... се я винен був... замкнув...

— На очах у Петрика виступили сльози, голос його задрожав ще більше і урвався.

Усі школярі здивованими очима поглядали то на Петрика то на вчительку ждучи, що з сього буде. Петрик кілька разів поглянув на Гриця, але той щось писав на зшиткові й навіть голови не підіймав неначе ся розмова ні трохи його не торкалася.

— Ніколи, Петрику, я не сподівалась що ти здатний на такий вчинок, — гаразд, що ти хоч сьогодні признаєся, бо я все думала на Гриця. Ідиж-ж стань у куток за свою провину.

Петрик за увесь час свого ходження до школи ні разу ще не стояв у кутку; йому було соромно перед товаришами і він вагаючись все поглядав на Гриця, але Гриць видавав з себе невинного і так старанно писав щось у зшиткові, начеб то для нього не було нічого цікавого поза писанє.

Петрик став у куток. Тепер він бачив що його надії не справдились, що бажаючи виявити винувника, він невинно зазнав образи. Се болюче його вражало і він заплакав.

Втой-же час в голові виринали запитання: що робити далі, чи так і залишити чи може хоч тепер сказати всю правду?

Коли скінчився урок, вчителька сказала Петрикови: Іди до діда, і попроси вибаченя за свій злий вчинок, скажи, що ти не будеш вже таким. Та я й сама не знаю, що сталося з тобою; таке було ввч-

мабути переслухання в справі Ірландії.

БАРНЕС ДАЛЬШЕ ПРОТЕСТУЄ ПРОТИ ПОПІРАННЯ ПОЛЬЩІ.

Підчас засідання представник англійських робітників Джордж Барнес поновно підніс свій протест тому, що Ліга не пробувала здержати війну Польщі проти Росії. Ігнац Падеревський остеріг, що на випадок, коли би війна повторилася, „Польща ніколи не прийме умов, незгідних з її народивим гонором“.

ПОЛЬСЬКІ ВЛАСТИ ПРОГАНЯЮТЬ ЖИДІВСЬКИХ БІЖЕНЦІВ З УКРАЇНИ.

З галицької границі приходять знова прикрі вісти. Тисячі Жидів, які втікали перед погромами з України до Галичини, не можуть найти пристановища. Вони поселилися в таборах на полях під голим небом і вмирають від зимна. Польські власти не дозволяють їм рухатися далше, а що більше, завертають їх назад через границу.

Львівський комісар Тавер зарядив, щоби всі Жиди з України, які поселилися у Львові, виїхали сейчас і осіли також на полю. На борзі зібрано у Львові кілька вагонів поживи і вивезено їх для нещасливих.

ЗАСУДИ В МОСКВІ.

Урядовий орган російського правительства „Известія“, подає статистику засудів смерти в Москві за час від 23. липня до 24. серпня 1920 року. Ось вона. 10 розстріляно за шпигунство, 100 за зраду, 24 за непослух, 74 за неучасть в революційних виступах, 65 за контрреволюцію, 450 за дезертирство, 237 за рабунки, 3 за пиянство, 12 за переховування зброї, 77 за урядові надужиття, 130 за інші проступки. Разом в одному місяці розстріляно в столиці Московщини 1.182 особи.

СОВЕТИ КАЖУТЬ ЖЕНЩИНАМ ШИТИ СОЛДАТСЬКІ УНІФОРМИ.

Советське правительство видало розпоряджене, що всі жінки мають примусово воювати голками за советську Росію.

В розпорядженню говорить про брак обуття і одіжи для солдатів саме підчас зими і тому всі жінки мусять шити одіж і робити волічкові вироби.

ПІД ВОЛОЧИСЬКАМИ.

Советський комунікат з дня 23. листопада доносить, що в бою під Волочиськами здобули червоні вій-

3 Бразилія.

Представник У.Н.Р. Вп. п. Др. Омелян Козій перебув в Прудентополи від дня 13. січня до 24. с. м. Бачим, що наш український Ряд відніс ся не до Ради якоїсь шумно названої в Бразилії, але до сих, котрі працюють шире над народом, Нарід горнувся, питав про різні справи, та околиці. Вп. П. Представникови було мило і побачити сей нарід, котрий так живо интересуєть своєю вітчизною. Дня 23. с. м. Українці устроїли вечерок в честь Достойного Гостя. Вступне слово виголосили Всч. о. Януарий а спів і різні деклямації вийшли без всякого закиду.

Дня 24. с. м. Вп. П. Ом. Козій відїхав. Коло монастиря ОО. Василян в Прудентополи зібралось велике число народу, щоб свого гостя попрощати. На конях відпровадило велике число Українців. Лінії, як Інспектор Карвальо — Рійо Прето — Дезембро, довго будув згадувати сей похід.

Дня 25. відбулось посвячене школи в оселі Іраті. Про се напишеш другим разом.

Новий податок для купців. Хто буде мати чистого доходу 10.000\$ мусить платити податок, а в разі непослуху кара.

Сего року вийшли деякі приписи що до обходу т. зв. карнавалу. Се вже час було давно зробити, щоб не зачислювати сего до темноти.

Перебиратись лиш сей може, що має позволене від поліції. Заказано всяких представлень котрі противляться морали, і спричиняє не вдоволене, заказано обливатись ріжними шкідливими водами і порошками.

Дорогу з Унійов да Вікторія до Круз Машадо викінчено.

В Рійо нарід щепиться, бо боїть ся ріжних слабостей.

С. Катарина виставила кандидатів: на губернатора, стану Др. Герсімію Люз; віцегубернатор коронель Перейра да Олівейра; на сенатора Др. Лавро Мілер.

Українці в Прудентополи користайте! Дня 1. лютого зачинаєть школа українська під проводом СС. Службниць. Хто лиш має діти, най шле, бо гірко нині без науки. Не жалуйте сего своїм дітям, щоб

до ведення кооперативи, виносили 2.925\$. Отже капітал майже подвоївся. Але сила не в тім, а ось в чім:

Кілько йшла кооператива, стільки була й шкільна наука в руху. А на обрахунковім зібранні винесено і ухвалено ось що:

Приймаєть ся до школи тільки дітей тих батьків, що є членами кооперативи і купують тільки в кооперативі. Хто стане купувати в приватних skleпах, дитина такого батька віддаляється зі школи.

Ану ви, панове, зумійте так цінити школу! Ухвала наша перейшла і ні одного голосу не було проти.

Голова кооперативи Олекса Безпалюк.
Каразінью 16. січня 1921.

ДІТОЧІЙ СВІТ

ШКОЛЯР.

На другий день вранці веселенько вже збирався Петрик до школи: йому скорійш хотїлося зробити так, як він вчора поклав на думку.

— Чого се ти синку, так рано ідеш до школи, раніш ніж завжди? Глянь, — ще он тільки-що сонечко встає, — заговорила мати, побачивши що хлопець чогось-то дуже рано збираєть ся до школи.

— Та я, мамо задач не виробив, забув взяти задачника, то поки почнеся наука, я й ще вироблю.

Сонце усе вище й вище підоймалоє на безхмарнім небі і розсипало навкруги золоте своє промінє. Подихнув тихенький ранковий вітер, і мов збудив разом і пташок, і коників стрибунців. Чутно було як за селом висіпували жайворонки, сюркали коники, на хатах клекотали бузьки. На душі в Петрика було так гарно й весело дивився він, як свіжа травниця, укравившись сріблитою росею виблискувала на сонці.

Підійшовши до школи, Петрик побачив дітя сторука, що з лопатою порався коло порога і звичливо побажав йому на добрий день. Петрик боявся, що діт не пустить його так рано до школи, але старий ласкаво озвався:

— Здоров, здоров, пустуне, чого се так рано прийшов? Що би заєпатись добре можна, чи батьковим в чім допомгти, а тут тільки пустувати будеш.

вагаючись все поглядав на Гриць, а Гриць видавав з себе невинного і так старанно писав щось у зшиткови, начеб то для нього не було нічого цікавого поза писанє.

Петрик став у куток. Тепер він бачив що його надії не справдились, що бажаючи виявити винувника, він невинно зазнав образи. Се болюче його вражало і він заплакав.

Втой-же час в голові виринали запитання: що робити далі, чи так і залишити чи може хоч тепер сказати всю правду?

Коли скінчився урок, учителька сказала Петрикови: Іди до діда, і попроси вибаченя за свій злий вчинок, скажи, що ти не будеш вже таким. Та я й сама не знаю, що сталося з тобою; таке було ввічливе гарне хлопя, і ось отакій вчинок. Я-б була ніколи не повірила, що ти здатний кого зневажити.

(Далі буде).

В. Кун і Син.

Іпіранга — Гважувіра — Парана

Поручаю мій склеп при фабриці капляшквих, купую венкі продукта краєві, продаж гуртовна і деталічна.

W. Kuhn & Filho.

Guajuvira

Paraná

ЗДОРОВЛЕ — СЕ ЩАСТЕ!

Терплячі ідіть по ліки до:

CONSULTORIO
MEDICO-CIRURGICO

Dr. José Mendes de Araújo

Бувший славний асистент великого шпиталю Santa Casa da Gamboa, Maternidade e Polyclinica do Rio de Janeiro.

Лічить з великим успіхом слабости жіночі і дітей.

Dr. José Queiroz Guimarães

Бувший асистент великого шпиталю Santa Casa da Gamboa, Maternidade e Polyclinica do Rio de Janeiro.

Лічить з великим успіхом слабости нервові, недуги жєнщини і дітей.

При ліченю недуг крови уживаєсь 914 і 606.

Ціни приступлі. В заведеню в зита коштує 5\$, в домі слабого 10\$. Поза містом платиться від години.

Guararuva, Praça 7 de Setembro

BEBAM AS CERVEJAS
da
ATLANTICA

CAIXA
POSTAL
246.

TELEPHONE
454.

Atlantica Curitiba — Porter

ВЖЕ ПРОБУВАЛИСЬТЕ ПРОДУКТА ПИВОВАРНІ АТЛАНТИКИ Т. А. (ул. Ігвасоу — Куриїмба)???

ПИВА
ЯСНІ: Атлантика, Люзитика, Гамбург, Куритибана, Паранансе; ТЕМНІ: Мюнхен, Кульмбах, Демократа, Портер.

НАПИТКИ:
Атланта, Більд, Вода Столова, Женжібре; ГАЗОЗИ: з Цитрини, Абакаші, Мали, Помаранч, Солова вода.

Панове Хлібороби! Купуємо кождо скількись ячменю і платимо найлучші цени! Роздаємо також насіння ячменю за контрактом і продаємо вибране насіння ячменю.

Сухі дріжджі Атлантики є найлучші і економічні.

Екстракт зі солоду, се найлучше лікарство прсти кашлю і відновляючий сили.

УКРАЇНСЬКИЙ СКЛЕП
КОСТЯ ОДРЕЦЬКОГО
В АНТОНІЮ РЕБОУСАС — ПАРАНА

Один з найбільших і найстарших склепів у цілїм муніципїю Іратї

Продаю товари ріжнородні — яких справді хто забачає — ФАЗЕНДА — ЗЕЛІЗО — ЗНАРЯДИ домашні, кухонні і усе, що потрібне до ужитку домашнього і рільничого.

Напитки ріжнородні. Скуповую герву. На складї КАВА — ЦУКОР — усі споживчі товари. Капелюхи — стрільні артикули — окраси зі золота як брошки, перстені, ланцуски до годинників і т. д. Чого Вам треба — купите і будете вдоволені.

Constantino Odreckyi
Antonio Rebouças Parana

НАЙБІЛЬШИЙ СКЛЕП
ВАСИЛЯ ВОЙТОВИЧА
у Прудентополи

Містить усякі найпотрібніші знаряди господарські — рільничі, як також ріжного рода матерій, від найланших до найдорозших: касеміри, чисто вовняні пали, готові убраня, копи, полотна, хустки, сляжки, капелюхи солом'яні, нитки до шитя, вишиваня і ручних робіт, зимові шалі, перфуми, перфумоване мило, скло, начиня кухонне, залізо, машини до шитя, порох, шріт, фугети, славна паста «фаворита», шнурівки, книжки, та прибори шкільні.

Напитки краєві і заграчичні.

На складї завжди: хміль, олій до ф. рб, свьчки стеаринові, а подостатком муки найліпших марок, соли меленої, грубої і рефінованої столової, нафта, тютюн, риж, цукор, фарина кукурузяна і мандьокова, фасоля, кава палена і зернятами, чай з Індїї.

Скуповую на більшу скалю герву і інші продукта кольонїїні.

Wasilio Woitovycz
Prudentopolis Parana

Др. Александер Нікольський.

Славний спеціалїст з Європи, теперішний лікар при українським шпитали в Прудентополи, поручає всім терплячим Українцям так мущинам, як і женщинам свої успішні лікарські услуги.

Dr. ALEXANDRE NIKOLSKYI.
Prudentopolis — Parana.

Години урядові від 9 рано до 9 вечер; від 3 до 5 години пополудни в українським шпитали. (Безплатно для бідних).

Осип Назарук.

СПОМИНИ ГІНДЕНБУРГА.

(Продовженне).

IV.

В три дні по вибуху війни, дня 22. серпня 1914 р. о год. 3 пополудні одержав Гінденбург з Головної Кватири запит, чи готов обняти зараз службу. Відповів: «я готов».

Ще заки його депеша могла дійти до Головної Кватири, одержав відтам другу депешу. З неї зміркував, що там очевидно рахували на те, що старий генерал, мимо своєї старости, згодиться зараз піти на фронт, бо в другій депеші донесли, що приділюють йому генерала Людендорфа. З дальших депеш довідався, що має зараз відійти на східний фронт, як командант 8-ої армії. Ще тої ночі виїхав старий генерал на фронт. А що не сподївався вже покликання, отож був тільки лихо заосмотрений в найпотрібніші річі.

Цей початок переповідаємо тому з такими подробицями, бо в нас Українцїв діється звичайно зовсім инакше. Якже часто можна було у нас зустрітися з молодими ще старшинами, які покликвані до служби рідному народові своєю владою. — не тільки що з тугою не очікували цього поклику, але голосно і прилюдно обурювалися (!) на свою владу, як вона сміє (!) їх випихати на фронт!

Коли Гінденбург ждав на двірці на звичайний поїзд, надїхав екстренний поїзд. З нього вискочив генерал Людендорф і представився йому як шеф його штабу. Гінденбург не знав його. Людендорф зараз таки поінформував Гінденбурга, як стоїть справа на східнім фронті: німецька армія на сході, подавалася взад перед переважаючими силами двох російських армій, якими командували Рененкамф і Самсонов.

Тут говорить Гінденбург про своє відношення до Людендорфа. Довідумся такої цікавої річі, як та, що в німецькій армії (де мабуть кождий сузик на мундурі має на міліметри визначене місце!) нема теоретичного вьяснення відношення командіра армії до його шефа штабу. Г. пише, що це відношення залежить від індивідуальности обох, їх характеру і такту — солдатського й особистого. Своє відношення до Людендорфа порівнює до — щасливого подружжя, в яким годі відріжнити заслуг одного від заслуг другого; бо в таким дібранім пожиттю слова й діла одного це часто тільки вислів думок і почувань другого. Гінденбург же-

битви велика армія Самсонова — перестала існувати. В самих полонених втратила вона погал 60.000.

Щож за той час робив другий російський генерал, Рененкамф? Він дальше сунув на Кенігсберг. Чому не поспішив на допомогу Самсонові? Чому не визискав бодай опісля часу найбільшої слабости кожного побїянка, т. е. хвилі його побїди — в данім випадку того часу, коли головна маса німецьких війск, сильно перетомлених 5-денною битвою, стягнена була на боєвищі під Тененбергом. А Рененкамф відомий був як добрий генерал ще з японської війни. Може за той час втратив він свої боеві здібности — пише Гінденбург. Бо «солдатецький фах уже не раз дивно скоро вичерпував навіть сильні натури. Де перед роком був ще сильний і рухливий розум, сильна воля — нині є вже пуста голова й слабоволя. Це частий трагізм величі жовніра», що не пошкодилоб знати і українським отаманам.

Дальше пробує Гінденбург перенестися духом в думки Рененкамфа, щоб виправдати його блуд. Цікавих відсилаємо до самої книжки, бо зміст її й так виходить за довгий.

Бездільність Рененкамфа в часі, як були Самсонова скоро відбилася й на нїм. В тиждень по побїді над Самсоновом кинувся Гінденбург на Рененкамфа, який мав 20 дивізії самої інфантерії. Битва з ним розтягнулася на 150 км. Почалася 8-го на німецькій а скінчилася 15-го вересня на російській території. Вона дуже відома під іменем «битви біля мазурських озер», дїятого не здержуємося при ній.

Цікаво, хоч коротко, описує Г. стан кімнат, в яких містилася російська Головна Кватіра: «В щойно опущених кімнатах давні слїди російської півкультури. Міцний запах перфум («духів»), вухтової шкіри й напїросок не міг забити смороду інших річий».

Точно в рік по цій побїді їхав Гінденбург авіом через Інстенбург. На базарі задержали його й не перепустили туди, бо там саме парадно дякували Німці Богу — за побїду Гінденбурга. А він мусів обїздити... Так минає слава, додає старий вожд з гумором. Його очевидно не пізнали.

За той час, як Німці так були Москалів, ті знов були Австрійцїв. Вже 13.

Др. Александер Нікольський.

Славний спеціаліст з Європи, теперішній лікар при українським шпитали в Прудентополи, поручає всім терплячим Українцям так мущинам, як і жінщинам свої успішні лікарські услуги.

Dr. ALEXANDRE NIKOLSKYI.
Prudentopolis — Parana.

Години урядові від 9 рано до 9 вечер; від 3 до 5 години пополудни в українським шпитали. (Безплатно для бідних).

УКАЇНСЬКА ТОРГОВЕЛЬНА СПІЛКА

ОДРЕЦЬКИЙ — КОЗАКЕВИЧ

ІРАТІ — ПАРАНА

ПОРУЧАЄМО усім Українцям в Іраті і подальших околиць товари нашого склепу, який є завжди заосмотрений в ріжнородні фазенди, Seccos e Molhados, залізя, начинне кухонне і прочі знаряди рільничі.

СКУПОВУЄМО ГЕРВУ, ВІСК, МІД, і инчі продукта кольоніяльні.

Випродаж гуртовна і деталічна.

Для пп. Каросників кукурузи і січки не брак!

ODRECKYI & KOZAKEVYCH
Iraty — Адреса телеграфічна „Kozak“ — Parana

Др. Мирослав Шеліговский

ЛІКАР І ОПЕРАТОР
CURITYBA
Rua S. Francisco № 25

Бувший асистент клінік європейських.

Лічить після найновішої системи. Виконує всякі операції хірургічні.

Посторонних слабих приймає на ліченє і побут у своїй клініці. Лічить лучами «Roentgeua». Посідає власну лабораторію до оглядин хемічних і мікроскопових, та великих инших оглядин крови в слабостях внутренних.

Порада устно і лисовно: — Мож розмовитись по українськи.

Гавриіл Н. Шірес

КУРИТИБА

Площа Мунісіпал ч. 1—4
Скринька почтова ч. 74 — Телеф. ч. 172
Адрес телеграфічний: „Gabriel“

МАТЕРІЇ — АРМАРИНЬОС.

Продаж гуртовна.

Одинока фірма, яка спроваджує товари впрост з першорядних фабрик краєвих і заграничних.

Представитель фірми, М. Войтович, обізджає Парану, С. Катарину, Р. Гранда.

СКЛЕП
НИКИТИ ДОНЯКА
в місті Іраті

є знатий усім, так в Іраті як і в подальших околиць зі свого великого склепу, який отворив еще в р. 1908 у великим мурованім домі враз з приютом для подорожуючих до Прудентополи і звідтам до Іраті. Кождий, хто заїде у його дім, знайде нагідну обеду, як також зможе набути у склепі усе, що йому потрібне до ужитку домашнього і рільничого.

Купую герву-мате і инші продукта хліборобські.

В разі потреби винаймаєсь власна фіра до Прудентополи і кольній Іраті.

Печатня оо. Василян в Прудентополи.

взад перед переважуючими силами двох російських армій, якими командували Рененкампф і Самсонов.

Тут говорить Гінденбург про своє відношення до Людендорфа. Довідемося такої цікавої річи, як та, що в німецькій армії (де мабуть кождий гузик на мундурі має на міліметри визначене місце!) нема теоретичного вияснення відношення командіра армії до його шефа штабу. Г. пише, що це відношення залежить від індивідуальности обох, їх характеру і такту — солдатського й особистого. Своє відношення до Людендорфа порівнює до — щасливого подружка, в яким годі відрізнити заслуг одного від заслуг другого; бо в таким дібранім пожиттю слова й діла одного це часто тільки вислів думок і почувань другого. Гінденбург жєлає німецькому народові, щоб він видав більше таких мужів, як Людендорф, що був сильний в собі і мов сотворений до гігантських діл. Ненависть, яка його зустрічала від ворогів, зрозуміла: вони правильно оцінювали значіння того чоловіка. Дібраний був також цілий штаб з людей, які розуміли, що значить обовязок — мали сильну волю і богатево думок.

Дня 23. серпня 1914 був уже Гінденбург в головній квартирі своєї (8) армії в Марієнбургу, на схід від Висли.

Проти нього стояли дві російські армії в силі 800.000 людей і 1.700 гармат. Німці мали на тім фронті 210.000 людей і 600 гармат. Але «хто в рахунок війни вкладає тільки очевидні вартости, той рахує зле. Б) рішають укриті внутрішні вартости солдатя», пише Гінденбург. Вже в три дні по приїзді до своєї армії почав Гінденбург наступ проти армії Самсонова, яка скоро посувалася в глибину Прусії (друга російська армія Г. Рененкампфа йшла помалу в напрямі на Кенігсберг). План Гінденбурга був дуже простий: центровій армії Самсонова протиставив тільки тонку шерству німецького війська, а все, що міг, кинув проти двох крил Самсонова. В тій операції були дуже небезпечні хвилі, особливо одна, коли якийсь німецький летун не розглянувши добре рухів російських військ, хибно доніс, що армія Рененкампфа посувається на зади Німцям. Це хибне донесення могло помішати весь план. Але так не сталося. Третого дня битви фронт який був довгий на 100 км. армія Самсонова, що мала величній солдатський матеріал, потерпівши втрати на крилах, була оточена. Вона пробувала перебити ся при допомозі свіжої кольони, довгої на 35 км., яка надійшла з полудня від сторони міста Млави й мала зо вні вдарити в німецький перетинь. Але ця й инші спроби не повелися й. 5-го дня

Гінденбург, який бачив, даючи йому одержувати. Цікаво, хоч коротко, описує Г. стан кімнат, в яких містилася російська Головна Квартира: «В щойно опуцєних кімнатах дивні сліди російської півкультури. Міцний запах перфум («духів»), юхтової шкіри й папіросок не міг забити смороду инших річий».

Точно в рік по цій побіді їхав Гінденбург авіом через Інстенбург. На базарі задержали його й не перепустили туди, бо там саме парадно дякували Німці Богу — за побіду Гінденбурга. А він мусів обїздити... Так минає слава, додає старий вожд з гумором. Його очевидно не пізнали.

За той час, як Німці так били Москалів, ті знов били Австрійців. Вже 13. лист. 1914 одержав Гінденбург депешу від Головної Німецької Команди, щоб як найскорше приготував 2 корпуси до висилки на Краків. А на другий день, прийшло на запит пояснення, що треба з політичних причин безпосередно підперти Австрійців.

«Є — каже Гінденбург — книга «Про війну», яка ніколи не постарієтся. Написав її Клявзевиц. Він знав війну і знав людей. Хто тої книги не слухає впаде в нещастя. (Українському читачеві раджу в цім місці перечитати малу брошурку д-ра Л. Минутти: «Похід українських військ на Київ, а переконаєтся на історії наших днів про правдивість цих слів). В ній Клявзевиц перестерігає перед впливом політики на само ведення війни. Тоді я критикував цей наказ. Але тепер я далекий від критики. Бо я сам опісля вів коаліційну війну, а досвід лагодить критику: часто показує безвартність її.

З тяжкими думками переїздить Гінденбург східні окраїни Німеччини, знищені Москвою. Зміст своїх думок збирає в таким оклику:

Німці! Памятайте не тільки про золотий етичний звязок обовязків супроти ти людей, але й про сталевий звязок рівно високого обовязку супроти Рідного Краю! І все скріплюйте цей звязок аж поки не стане спичкевим муром. Бо тільки за ним зможете жити серед бурі. Вірте, що ця буря триватиме. І не ослабить її жаден людський голос, жаден договір! І горе вам, коли вона зробить прірву у вашім мурі. (Далі буде).

НА ПРОДАЖ

хата і льот. Хата 15X10 м. деревляна, у середині міста при вул. Affonso Samargo. Місце вигідне до помешкання і до торговлі. Есть також заїздне подвіря.

Хтоби хотів купити, най зголоситьсє до властителя

Михайла Сосніцкого

Прудентополис

Парана